

- Na roditeljskom sastanku U roditeljima čitaju odlomke tekstova, roditelji dobijaju spisak naslova i treba da pogode iz kojih knjiga se čita.
- U donose svoje omiljene knjige i čitaju iz njih.
- Roditelji, poznanici, drugi nastavnici se pozivaju da čitaju po jednu stranicu iz svojih omiljenih knjiga.

13 Vrpca zagonetki

Cilj

Da bi rešili zagonetke u vezi s nekom knjigom ili tekstom, U moraju veoma pažljivo čitati, paziti na detalje i usredsrediti se na ključna mesta u tekstu. Rešavanje zagonetki je oprobani način za jačanje motivacije za čitanje, posebno kod mlađe dece.

2–9. razr.

60 min.

Materijal:

Tekstovi (ne preduge priče, izabrani članci iz novina ili sa interneta, knjige, slikovnice za najmlađe U); trake od papira, makaze, kanap.

Tok:

- Samostalan rad: Đacima se na raspolaganje stavlja izbor tekstova, od kojih svako bira ono što ga zanima. Dok čitaju tekstove, U zapisuju pitanja na koja se može odgovoriti samo ako se tekst čita veoma pažljivo. Npr., šta je obukao glavni lik prvog dana škole posle raspusta? Kako se zove otac glavnog lika? Na koju stranu sveta teče reka XY?
- Pitanja se zapisuju na trake od papira i to onim redosledom kojim se u tekstu mogu naći odgovori. Iza svakog pitanja ostavlja se dovoljno mesta za odgovor (ili na istoj traci, ili se dodaju prazne trake u drugoj boji).
- Zatim se trake uvezuju kanapom. Posle toga po dva U razmenjuju svoje tekstove i „vrpce zagonetki“.

- Đaci čitaju tekstove drugog đaka (eventualno kao domaći zadatak) i pokušavaju da odgovore na pitanja iz vrpce zagonetki. Nakon čitanja se upoređuju odgovori.
- Ko želi da reši i druge vrpce zagonetki, uzima od drugih U tekstove sa pitanjima.

Napomene:

- Projekat „vrpca zagonetki“ može se izvoditi tokom više sedmica.
- Kod manjih U, koji još ne znaju dobro da čitaju i pišu, moguće je izvesti projekat uz pomoć slikovnica i jednog starijeg deteta, koje će napraviti vrpcu.
- Vrpce zagonetki mogu biti napravljene i u grupama, tako da svaki U čita samo jedan deo neke cele knjige.

- Iskustva u bibliotekama pokazuju da knjige sa vrpcama zagonetki daleko češće pozajmljuju mlađa deca.

Varijanta:

Za svaku knjigu koja se nalazi u biblioteci razreda U sastavljaju vrpcu zagonetki, tako da na kraju školske godine po mogućstvu svaka knjiga dobija takvu vrpcu.

14

Pripremanje pitanja o knjigama

Cilj

Da bi se pripremila i rešila pitanja o nekoj knjizi ili tekstu, tekst se mora pažljivo pročitati i razumeti. Izrada „pitanja o razumevanju teksta“ i „pitanja za razmišljanje“ (vidi dole) zahteva potpuno razumevanje sadržaja, jer odgovori na ta pitanja ne stoje eksplicitno u tekstu.

4–9. razr.

45–90 min.

Materijal:
Knjige, časopisi,
eventualno tekstovi
sa interneta;
papir za beleške.

Tok:

- Nakon čitanja neke priče, teksta ili cele knjige razred se deli na parove. Grupe dobijaju zadatak da pripreme pitanja za druge U o sadržaju i o razumevanju osnovnih teza teksta. Pitanja treba da budu podeljena u tri kategorije:
 - **Pitanja o tekstu.** Odgovori na ova pitanja nalaze se u tekstu. Po pravilu je moguće dati jasan odgovor na njih (npr. „tačno“ ili „pogrešno“, ili navođenjem preciznih podataka iz teksta).
 - **Pitanja o razumevanju teksta.** Na ova pitanja se može odgovoriti samo ako se detaljnije razmisli o sadržaju. Mora se malo čitati „između redova“. Na ova pitanja je najčešće nemoguće dati potpuno kratak i precizan odgovor. (Npr. Kako se neko oseća? Zašto je lik nešto uradio?)
 - **Pitanja za razmišljanje.** U ovu kategoriju spadaju pitanja koja prevazilaze sadržaj teksta. Retko je moguće naći „tačna“ rešenja, o odgovorima se mora diskutovati. (Npr. Kakve su posledice kraja priče? Na koji način je ovaj konflikt mogao drugačije biti razrešen?)
- Nakon što su pripremili pitanja, U ih daju N na papiru. Sada N ta pitanja može drugoj grupi dati da na njih odgovori, ili se na njih odgovara u plenumu.
- O razlikama između tri tipa pitanja mora se detaljno prethodno razgovarati i treba ih pojasniti na primerima. O pitanjima o razumevanju i pitanjima za razmišljanje treba svakako diskutovati u plenumu, jer tu često nema identičnih odgovora.

Napomene:

- U dopunskim školama je ovu vežbu, s obzirom na često veoma heterogen uzrasni sastav razreda, najbolje raditi uz pomoć tri različita teksta koja odgovaraju uzrastima. Bilo bi lepo (ali nije i obavezno) odabrati istu ili sličnu temu (npr. bajke iz naše domovine; život u migraciji; rasizam; geografija).
- Podela pitanja na ove tri kategorije mnogim će učenicima već biti poznata. Ona potiče iz udžbenika nemačkog „Die Sprachstarken“ izdavača Klett und Balmer. U radu sa U čije kompetencije u čitanju su slabe, moguće je ograničiti se na dve kategorije pitanja (pitanja o tekstu i pitanja o razumevanju teksta).